

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til skolelov [af Halvgaard m.fl.].

(Lovforslag nr. 64. Fremsat 20/2 75. Første behandling 7/3 75. Betænkning 14/5 75. Anden behandling 22/5 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til behandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

forkastedes med 130 stemmer mod 24; 2 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om folkeskolen [af Tove Nielsen m.fl.].

(Lovforslag nr. 70. Fremsat 21/2 75. Første behandling 7/3 75. Betænkning 6/6 75. Anden behandling 10/6 75. Tillægsbetænkning 11/6 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg skal ikke trække tiden i langdrag, for jeg mener, at vi ved anden behandling har sagt om den sag, hvad der var at sige. Der er kun et enkelt problem, som jeg synes vi må have opklaret inden den endelige afgørelse. Det vedrører det spørgsmål, jeg stillede til undervisningsministeren forleden dag om den modsigelse, der ligger mellem det lærerskematimeforbrug, som er afsat i § 14 i fru Tove Niensens forslag, hvor der er afsat i alt 20 timer, 15 elevtimer og 5 deletimer, og den vejledende timeplan, som er udarbejdet af ministeriet, og som på 1. klassetrin har 18 timer og 5 deletimer. Der er altså en forskel her, der betyder, at kommunerne, hvis vejledningen følges, i bloktilskud kun vil få tildelt til 20 timer på de første klassetrin, så at der her vil blive et underskud.

Jeg vil gerne her have en udtalelse fra ministeren om, at man vil ændre den sag, således at der også på det område bliver

overensstemmelse i tingene, men vi vil naturligvis i øvrigt stemme imod lovforslaget.

Kristine Heltberg (SF):

Jeg vil ganske ligesom min gruppe stemme for lovforslaget, men jeg kan ikke undlade at gøre opmærksom på tre problemer, som volder mig en del besvær i forbindelse med dette lovforslag, som dog trods alt indeholder så store forbedringer, at jeg har besluttet mig til at stemme for det.

De tre bekymringer, jeg har, vedrører for det første det, at den form for decentralisering, som lovforslaget er udtryk for et ønske om, for mig synes lidt farlig, fordi den vil medføre, at børn i, skal vi sige en kommune som Albertslund, får en anden, jeg vil ikke sige bedre, men i hvert tilfælde en anden undervisning end børnene i Hurup, måske også på et andet niveau. Det forekommer mig at være farligt, også af hensyn til affolkningen af bestemte dele af landet.

Det andet punkt, hvor jeg er bekymret, er med hensyn til spørgsmålet om prøver. Jeg er hverken fanatisk tilhænger eller modstander af prøver, men det forekommer mig at være temmelig uheldigt at give denne frivillige adgang til prøver, der efter min bedste opfattelse meget let kan medføre sociale skævheder som følge af, at de rigtige forældre nok skal sætte deres rigtige børn til de rigtige prøver. Det forekommer mig at være et farligt princip, som jeg håber vi snart vil forlade.

For det tredje — og det er måske det mest bekymrende — forpligter vi os sådan set til ikke at røre ved denne lovgivning de førstkommende par år. Dertil kan der måske indvendes dette, at således som folkettinget er sammensat i øjeblikket — og man har måske grund til at frygte, at det vil være en tid endnu — er det måske ikke så stor en ulykke endda, men som en principiel holdning forekommer det mig at være farligt.

Gerda Møller (KF):

Efter andenbehandlingen her i folketinget forleden dag har det konservative folkeparti afgivet en udtalelse i tillægsbetænkningen, hvor vi indstiller lovforslaget til forkastelse.

Jeg vil gerne ganske kort begrunde, hvorfor vi ikke ønsker at gå ind i dette skoleforlig. Vi er simpelt hen modstandere af en-

[Gerda Møller.]

hedsskolen, og vi er modstandere af den udelte skole. Vi finder, at man nu lister udelte skoler ind ad bagdøren. Vi er modstandere af, at man lægger ud til afgørelse på lokalt plan, hvorvidt man vil have niveaudeling eller ikke. Vi er modstandere af, at man afskaffer den afsluttende eksamen. Vi er modstandere af, at man svækker karaktergivning, og endelig finder vi ikke, at den styrkelse, som vi ønskede inden for de tre fag: kristendomsundervisning, dansk og historie, er tilstrækkelig tilgodeset.

I virkeligheden mener vi, at vi nu har mulighed for at få en række forsøgsskoler ude omkring i landet, hvor man ikke har stillet den tilstrækkelige ekspertise, de tilstrækkelige økonomiske midler til rådighed, og vi vil ikke være med til at lade børnene i Danmark være ofre for disse eksperimenter. Det bliver dem, der kommer til at betale, og det vil vi ikke være med til.

Vi anbefaler at stemme imod lovforslaget.

Jes Schmidt (CD):

Efter at flertallet har afvist CDs ændringsforslag til bevaring af obligatorisk tyskundervisning i folkeskolen og de andre af gruppen stillede ændringsforslag og også af flere andre grunde, bl.a. historieundervisningens og danskundervisningens placering, agter flertallet i gruppen at stemme imod lovforslagets vedtagelse.

Efter min bedste opfattelse vil loven få skadelige følger på det sproglige område for den kommende generation. Man vælger nu ikke det internationale samarbejdes brede vej, men nærmer sig alvorligt isolationismens smalle sti. Desuden synes jeg, at man handler imod de tanker, som var fremme, da man for et år siden afsluttede kulturaftalen mellem Danmark og Vesttyskland. Dens mål var i hvert fald ikke indskrænkning af de sproglige muligheder for samkvemmet.

Til slut en tak til de partier, som støttede vores ændringsforslag.

Formanden:

Lidt mere ro i salen, så der er mulighed for at høre, for hvem der ønsker det.

Sigsgaard (VS):

Jeg skal kort motivere vores afstemning her ved tredje behandling.

For det første er det efterhånden ganske klart fastslået, at der her i meget høj grad og i første række er tale om en sparelov. Uanset hvad man kan sige om midlertidige sparebestræbelser i de seneste år, så står det fast, at med vedtagelsen og gennemførelsen af lovforslaget er der gennemført en meget kraftig reduktion af det timetal, som eleverne får, i forhold til det, som de fik for nogle år siden, og det kan ikke være tilfredsstillende.

Dernæst må jeg erklære mig ganske enig i de bemærkninger, som fru Kristine Heltberg gjorde for lidt siden, hvor hun var betænkelig ved, at man decentraliserer på ét eneste punkt i dette lovforslag, nemlig dér, hvor man tillader de kommuner, der i øvrigt finder det forsvarligt, eller som er økonomisk nødstedt, at skære ekstra meget ned på den undervisning, der gives. Vi løber således en risiko for, at i de kommuner, hvor service-niveauet måske i forvejen er betænkelig lavt, vil der også efter loven her være mulighed for at give en kvantitetsmæssigt ringere undervisning end i andre kommuner. Det er en meget uheldig side ved lovforslaget.

Jeg er ganske enig med fru Kristine Heltberg i hendes syn på prøverne og finder det, som jeg har givet udtryk for, ubegribeligt, at SF, her hvor dets stemmer var aldeles uforholdsmæssige i et forlig, der har et stort flertal i Folketinget, nu går ind for prøver. Jeg er også enig i, at den frivillighed, der er skabt i forbindelse med prøverne, næsten gør det værre, end det ellers havde været.

I det hele taget er jeg enig med fru Kristine Heltberg i, at hovedpunkterne i lovforslaget er noget bras. Fru Kristine Heltberg drager den konklusion, at til trods for at det altså er noget bras, og at hun synes, det er noget bras, så stemmer hun for lovforslaget. Det er en mærkværdig konklusion. Vi drager den modsatte konklusion.

Fru Kristine Heltberg talte ikke om niveaudelingen, men den vil jeg jo godt understrege endnu en gang, hvor man fra forligspartierne side siger, at her er der skabt mulighed for, at man lokalt frit kan vælge niveaudelingen. Vel, der er en mulighed, men det er lavet så kompliceret og så indviklet, som man næsten overhovedet kan forestille sig.

[Sigsgaard.]

I modsætning til den mulighed, der tidligere har været for at gennemføre udelte undervisning, hvor man blot på skolen kunne beslutte det eller, såfremt et flertal af forældrene gik ind for det, kunne beslutte det, så skal man her over en 3-4-5 forskellige offentlige instanser, og det bliver meget svært at få gennemført.

Endvidere vil jeg pege på noget, som ikke rigtig har været inde i debatten ved anden behandling, nemlig at der her er tale om gennemførelse af det, som man kalder en reform, det vil altså sige et spareforslag, ganske uden sammenhæng med det kommende uddannelsessystem for de 16-19-årige. Det er der advaret imod fra alle sider, og jeg vil gerne advare imod det også. Det er en hovedløs lovgivning, der her er tale om, uden sammenhæng med skolestyrelsesloven, uden sammenhæng med uddannelsen for de 16-19-årige.

Endelig har fru Kristine Heltberg jo rørt ved det meget svage, det meget dårlige, punkt i forliget, der går ud på, at nu er SF og så partierne derude til højre, helt ind til partiet venstre, enige om, at der ikke skal røres ved det her i nogle år. Det er et usædvanligt element i et forlig, når bortses fra forsvarsforliget, og det er et uheldigt element.

Dernæst er der jo altså denne modstrid mellem formålsparagraffen på den ene side, der taler om elevernes selvstændighed og en hel masse andet godt, og så lovforslagets øvrige indhold, hvor der, bortset fra muligheden for at gå ned på ringere undervisningsmæssige ydelser, er tale om en skrap centralstyring på en lang række punkter, især når det drejer sig om, hvilke emner og hvilke fag der skal kunne undervises i i folkeskolen. Der er her tale om en virkelig stramning i forhold til den nuværende undervisningsministers tidligere forslag og en tidligere socialdemokratisk undervisningsministers forslag.

Det er helt klart, at for et parti, der befinder sig til venstre i denne sal, er der kun én mulighed over for et reaktionært forslag som det, der ligger her, og det er at stemme imod det.

Tove Nielsen (V):

Jeg forstår, at der her, som på så mange

andre områder, er en kappestrid på venstrefløjen i dansk politik. Jeg synes, det tjener SF til ære, at de har villet påtage sig et ansvar og være med til at gennemføre en folkeskolelov, som er meget tiltrængt.

Fru Gerda Møller remsede nogle punkter op for at forklare, hvorfor det konservative folkeparti ikke ville stemme for, men ville stemme imod folkeskolelovsforslaget. Jeg vil gerne knytte nogle kommentarer hertil.

For det første er der ikke tale om, at vi med denne lov, der nu bliver vedtaget, indfører enhedsskolen i Danmark. Der er tale om, at vi indfører den udelte skole med niveaudeling. Det er noget andet end en enhedsskole, men der er åbnet op for, at man lokalt, hvis der virkelig er et stærkt ønske, kan undlade denne niveaudeling. Jeg har så stor tiltro til, at de lokale kræfter, de folk, der har problemerne så tæt inde på livet, at de virkelig ved, hvad det drejer sig om, som kender stemningen i befolkningen, også tilgodeser det, når de træffer en afgørelse, som eventuelt går ud på, at man undlader denne niveaudeling. På så mange områder lægger vi afgørelser ud, fordi vi netop har denne tiltro; hvorfor skulle vi så ikke også kunne have det, når det drejer sig om skolen? Hvis der er noget, der optager befolkningen i al almindelighed, så er det skole spørgsmål, og derfor er jeg overbevist om, at befolkningen nok skal følge med i, hvad der sker, og møde op, når de skal stemme for at få de personer ind, der varetager deres interesser på den bedst mulige måde.

Så vil jeg også sige til fru Gerda Møller, at der jo overhovedet ikke er tale om, at vi afskaffer de afsluttende prøver. De er frivillige, men jeg har som lærer endnu ikke oplevet én eneste elev, som i 9. og 10. klasse, hvor man spørger, om de vil indstille sig til prøve, har sagt, at de ikke vil indstille sig til prøve. Jeg er overbevist om, at eleverne i dette system med frivillige prøver vil ønske at få denne afsluttende prøve, og jeg hylder frivillighed langt, langt mere, end jeg hylder tvang. Jeg er langt mere tilfreds med, at eleverne selv føler, at det er nødvendigt at tage disse prøver for at bevise, hvad de kan, end at vi siger: I skal. Vi skal nok få det gode resultat ud af det.

Til slut vil jeg blot sige, at ingen kan komme og sige, at vi nu begynder at ekspe-

[Tove Nielsen.]

rimentere med eleverne i skolen. Hvis der er noget, der er blevet arbejdet grundigt med, så er det så sandelig det lovforslag, der nu bliver vedtaget. Der ligger et mægtigt stort og grundigt udvalgsarbejde bagud, og det er noget af det, som har optaget os meget. Vi har netop ikke ønsket at eksperimentere, vi har ønsket at vedtage noget, som drejer sig om noget, vi kender til. Derfor vil jeg også slutte af med at sige, at det her er ikke en hovedløs lovgivning, som hr. Sigsgaard sagde. Det er en lovgivning, som de partier, der vil påtage sig et ansvar for at føre det igennem, kan være stolte over.

Maigaard (SF):

To ord til hr. Sigsgaard, som godt vil drøfte skolelovforslaget med mig. Først om spareloven. Jeg slår fast — hvis kendsgerninger hjælper, jeg tror det næppe — at dette lovforslag, sammenlignet med tidligere lovgivninger, giver kommunerne mulighed for at undervise i lige præcis den tid, de har i dag.

Jeg slår dernæst fast, at den vejledende timeplan, som har været forelagt udvalget, ikke giver anledning til at kalde dette en sparelov, slet ikke hvis man tager deletimerne med i betragtning. Jeg håber, men jeg håber nok forgæves, at hr. Sigsgaard på et tidspunkt vil vise så megen intellektuel standard, at han vil være i stand til at diskutere timetalproblemerne i sammenhæng med klassekvotienterne. Det er jo et økonomisk problem, og timetal skal balanceres af med klassekvotienter, og dér håber jeg altså hr. Sigsgaard vil gøre et forsøg på at belyse sagen ud fra den vinkel, der er den rigtige.

Om decentralisering. Vi arbejder ud fra det grundlag, kommunalreformen har lagt. Kommunalreformen har givet kommunerne større ansvar. Det er rent faktisk sådan, at de bestemmer mere selv, og det er sådan, at de henter mindre støtte hos staten selv. Når det er udgangspunktet, større ansvar til kommunerne, mindre statsrefusion, så er det også en rimelig decentraliseringsbestræbelse at give kommunerne et større råderum, en større mulighed for at skønne selv. Jeg vil gerne spørge hr. Sigsgaard, som jo ellers er tilhænger af decentralisering, hvorfor han ikke er det her. VS' centralisme er et

påfaldende træk og et trist træk i debatten, og vi kan altså her se, at VS ganske som DKP nu er blevet et skolecentralistisk parti. Det beklager jeg meget.

Om prøver. Frivillige prøver er værre end obligatoriske prøver. Ja men skal vi nu ikke se på de erfaringer, vi har, hr. Sigsgaard. Vi har erfaringer med frivillige prøver i 9. klasse. Vi ved, at stort set alle børn går til disse prøver. Det er denne erfaring, vi bygger på. Dertil kommer, at denne prøve ikke er kompetencegivende. Man kan efter den nye lov f.eks. komme i gymnasiet uden at have gået til prøve i ét eneste fag. Lad så være med at komme og påstå, at vi ikke har svækket prøveinstitutionen væsentligt. SF går nu ind for prøver, nej, det gør SF ikke. SF støtter det her, fordi det betyder en væsentlig svækkelse af prøverne i folkeskolen. Det er ubestrideligt. Hr. Sigsgaard kan ikke komme uden om det.

Jeg gør hr. Sigsgaard opmærksom på, at bestemmelsen om, at man skal være enig om at lave ting om, gælder mulighederne for enhedsskole. Parterne har lovet hinanden, at de ikke vil gennemføre den totale enhedsskole ved lov, men det er kun enhedsskolen, det drejer sig om, og det er jeg tilhænger af. Jeg synes, det er mere sympatisk, at spørgsmålet om en niveaudeling eller ikke — det er jo ganske få fag, det drejer sig om — afgøres lokalt, end at folketinget tromler en beslutning igennem, som mange mennesker vil føle fremmed. Men hvis hr. Sigsgaard læser betænkningen, vil han se, det er omkring enhedsskolen, det gælder. Det gælder ikke generelt.

Så til sidst vil jeg godt stille hr. Sigsgaard et spørgsmål. Han siger: hvorfor går SF ind i dette forlig, hvor partiets stemmer er overflødige? Svaret er enkelt: fordi forliget på en række punkter opfylder vores politik. Men hvorfor gik hr. Sigsgaard ind i et nikanteret forlig, hvor hans stemmer var aldeles overflødige, om kommunalreformen? Hvorfor er det forkert at stemme med fru Tove Nielsen i folkeskolespørgsmålet, men rigtigt at stemme med hr. Holger Hansen i kommunalplanlægningsspørgsmålet? Hr. Sigsgaards stemmer var aldeles overflødige for at få lovforslaget igennem. Alligevel var han i den sag så klog, at han stemte for lovforslaget, selv om hans stemmer var overflødige. Hvorfor, spørger jeg.

[Maigaard.]

Jeg skal til slut slå fast, at dette lovforslag i forhold til socialistisk skolepolitik på intet punkt er et tilbageskridt, på visse punkter er et fremskridt. Der er stadig meget at gøre for socialistisk skoletænkning, men det er blevet en tand nemmere med det lovforslag, der nu vedtages her.

Gerda Møller (KF):

Fru Tove Nielsen og jeg har åbenbart forskellige opfattelser af, hvad det er, man nu gør. Jeg mener i virkeligheden, at man i første omgang lister den udelte skole ind, og i næste omgang, med det skolesyn, som socialdemokratiet og den nuværende undervisningsminister har, lister man også enhedsskolen ind ad bagdøren. Jeg glemmer ikke hr. Maigaards udtalelse her fra folketingets talerstol. Jeg kan ikke citere den ordret, men var det ikke noget i retning af, at med denne lov kom vi et skridt henimod den socialistiske skole? Det konservative folkeparti ønsker ikke en socialistisk skole.

Så talte fru Tove Nielsen om, at de i venstre havde tiltro til de lokale kræfter. Ja, nu har jeg jo også haft mange skolemøder, også i går i en stor omegnskommune, hvor borgmester og mange skolefolk var til stede. De er virkelig alvorligt bange for, at vi nu opnår en voldsom uro ude omkring i den lokale skole, en uro imellem forældrene, som skal tage stilling til, om de vil have den niveaudeling eller ikke, hvor den ene part jo altid vil føle sig terroriseret, om jeg så må sige — jeg kan ikke lige finde et bedre udtryk.

Så siger fru Tove Nielsen, at man ikke afskaffer prøver. Det har jeg heller ikke sagt et ord om. Jeg sagde, at vi ikke ønskede at afskaffe den afsluttende eksamen, den ønsker vi at bevare, og den bevares i hvert fald ikke i det foreliggende forslag.

Endelig sagde fru Tove Nielsen, at der ikke er tale om, at man eksperimenterer; der er foregået et stort forarbejde, før man vedtog denne folkeskolelov. Ja men det er da rigtigt, der har været et stort forarbejde, det har jeg heller ikke sagt et ord om at der ikke har. Jeg sagde: det, at man nu ude omkring på lokalt plan kan tage stilling til, om man vil have den niveaudeling eller ikke, det er det, der for mig er eksperimenterne. Det er det, der for mig står, som

om man går ind i noget, man ikke har tilstrækkelig erfaring med, som ikke er tilstrækkeligt vurderet. Der er jo ikke ret mange skoler, der under forsøgslovgivningen har haft samlæsning, og i hvert fald har vi ikke fået en vurdering af den. Det var, hvad jeg mente.

Sigsgaard (VS):

Hr. Maigaard prøvede at imødegå det, jeg sagde før, med at sige, at efter den lov, som nu vedtages, da vil der være mulighed for at undervise præcis lige så meget som før. Han glemte bare at tilføje: og mulighed for at lade være. Det er jo dér, hunden ligger begravet. Der skabes her en mulighed for at gå længere ned i timetal, end der efter den bestående skolelovgivning har været mulighed for. Man cementerer nogle urimelige sparenedskæringer foretaget her for et års tid siden, og det lægger SF navn til.

Så spørger hr. Maigaard: hvorfor er VS ikke tilhængere af decentralisering? Det har jeg ikke sagt noget om vi ikke var. Jeg har kritiseret det forslag, der vedtages her, for at være et centraliseringsforslag på alle andre områder, end når det gælder muligheden for at skære undervisningstallet ned. Men lad mig præcisere, at VS er tilhængere af lokal mulighed for at gøre det bedre, end lovgivningen siger, for at gå videre, og samtidig er vi imod muligheden for at gå ned under en vis minimumsstandard. Det er denne hidtidige minimumsstandard, SF nu bidrager til at gå ned under.

Med hensyn til prøverne siger hr. Maigaard, at prøveinstitutionen, som han kalder det, er svækket gennem frivillighedens indførelse. Jeg tror desværre, at fru Tove Nielsen har mere ret, når hun siger — det sagde hun til højre side i salen — at man behøver skam ikke at være bange, for faktisk alle elever eller i hvert fald de fleste elever skal nok sørge for at gå op til de prøver. Hun tilføjede ikke: med den beskæftigelsesmæssige utryghed, med den arbejdsløshed osv., vi har her i landet. Jeg tror desværre, at fru Tove Nielsen har ret, og at der ikke er opnået nogen svækkelse, men måske en yderligere social skævhed gennem dette frivillighedsprincip. Det er en ulykke, at vi har fået de prøver, og frivilligheden gør det ikke bedre.

Videre spørger hr. Maigaard: hvordan

[Sigsgaard.]

kan det være, at VS ikke går ind i det skolelovsforslag her, når vi gik ind i kommunal-lovsforslaget, forliget omkring kommunal-lovsforslaget? I kommunal-lovsforslaget, som vi vel ikke har mulighed for at diskutere særlig detaljeret her, fik lokale kredse, beboerforeninger m.v. større muligheder for at øve indflydelse på deres egne forhold, og det er VS tilhængere af. Ifølge forslaget her får lokale kredse, forældre, lærere, elever, mindre indflydelse på deres egne forhold.

Jeg må i øvrigt sige, at naturligvis skal medvirken i sådan et forlig ses i forhold til partiets program, og her siger hr. Maigaard, at det forlig, der er indgået her, på mange punkter svarer til SF's skolepolitik. Så er jeg meget dårlig til at læse SF's skolepolitik.

Erhard Jakobsen (CD):

Der er næppe noget medlem af dette ting, som ikke deler et ønske om, at folkeskolen skal have nogle år i ro til at arbejde. Jeg vil da også sige, at centrum-demokraterne var fra starten indstillet på ikke at stemme imod lovforslaget ud fra erkendelse af, at det var nødvendigt, at folkeskolen fik ro. Men når jeg ligesom min gruppefælle hr. Jes Schmidt er nået frem til, at jeg i dag vil stemme imod lovforslaget, så er det, fordi jeg er fuldt overbevist om, at er der noget, det ikke giver, så er det i hvert fald ro i skolen.

Jeg kan ydermere sige, at jeg kan ikke engang love at bidrage, og jeg kan ikke engang love, at centrum-demokraternes repræsentant i undervisningsudvalget vil bidrage til roen. Tværtimod vil centrum-demokraternes repræsentant i udvalget bede om at få lov at kigge på, hvad det er for en undervisningsvejledning, der bliver sendt ud.

Jeg kan love for, at der bliver ikke ro om skolen, hvis det er meningen, at faget dansk skal ændres fra det, det oprindelig var, til en hel masse undervisning i, hvordan man bedst læser aviser eller noget i den retning.

Hvis man fuldstændig undergraver historisk kendskab hos børnene ved at stryge alt det, der før i tiden hed historieundervisning, så kan jeg love for, der ikke skal blive ro om den skole, der på den måde ødelægges

nogle ganske væsentlige ting for den kommende generation.

Derudover er jeg ganske enig i, hvad min gruppefælle hr. Jes Schmidt sagde om undervisningen i tysk. Jeg betragter det som et enormt tilbageskridt, ikke for hverken det ene eller det andet store og fine, men simpelt hen fordi de børn, der ikke får den undervisning, bliver fattigere end dem, der havde undervisningen før i tiden.

Endelig kan jeg love for, at hvis der kommer nye forsøg som det, jeg minder om at dette ting brugte 7 timer på at diskutere, nemlig på indoktrinering, så skal der blive al den uro, jeg kan være med til at skabe. Jeg tvivler ikke om, at loven giver muligheder for, at der kan ske misbrug på en række områder. Hvis disse misbrug bliver konstateret, skal jeg være med til at bidrage til, og det skal mit parti også, at disse ting bliver fremdraget alle steder, og uanset hvor der så bliver ro, så bliver det i hvert fald ikke omkring disse spørgsmål.

At så folketinget forholder sig i ro, det er én ting, men over for offentligheden skal der i hvert fald blive gjort opmærksom på, hvilken udvikling der sker under den nye lov, som jeg finder det meget betænkeligt at folketinget her sender af sted, på den baggrund, der er fremgået af forhandlingerne her. Det er f.eks. ikke blevet modsagt fra nogen side, at man har haft vældig diskussion om, hvor mange timer der skal være til de forskellige fag, men folketinget er ikke i stand til at bestemme, hvad der skal foregå i de timer, som er til rådighed for disse fag.

Jeg kan som sagt ikke blot ikke stemme for, men jeg ser mig nødsaget til at stemme imod et sådant lovforslag.

Maigaard (SF):

Et par ord — sådan som hr. Sigsgaard har taget fat, skal det vel kaldes et par borgerlige ord — til hr. Sigsgaard. Det er helt korrekt, at kommunerne har mulighed for at fastholde, at der undervises det samme antal timer som i dag. Det er også korrekt, at kommunerne har mulighed for at lade være. Det er just deri, decentraliseringen ligger, og den ligger der, bl.a. fordi der skal foretages en afvejning af forholdet mellem antal underviste timer og klassekvotienter. Det ved enhver kommunalpolitiker. Det er

[Maigaard.]

derfor, det er rigtigt, at dette valg lægges ud, og at folk selv får lov at afgøre det.

Jeg må i øvrigt sige, at sådan som det nuværende folketing er sammensat, så hår jeg egentlig mere tillid til de kommunale myndigheder; jeg nærer ikke hr. Sigsgaards gigantiske tillid til centralmyndigheder som f. eks. folketinget.

Når hr. Sigsgaard bebrejder os, at vi stemmer for et lovforslag, hvor vores stemmer er overflødige, fordi der er flertal uden os, så må jeg slå fast, at ganske det samme er tilfældet med venstresocialisternes støtte til loven om kommunalplanlægning. Så falder den bebrejdelse fra hr. Sigsgaard væk. Nu siger hr. Sigsgaard: ja men det skyldes, at kommunallovgivningen gav mulighed for at øge decentraliseringen. Det er jeg enig med ham i, og så følger jeg til: det gør folkeskoleloven også. Jeg skal gerne give eksempler. Niveaudeling er en lokal afgørelse. Spørgsmålet om at udvide og bruge de to sæt bestemmelser for en samfundsåben skole for enkeltelever og for klasser er en lokal afgørelse. De vejledende timeplaner får i den form, hvori de udsendes, understreget deres vejledende karakter, sådan at skolekommissionerne selv kan arbejde med dem. Endelig karaktergivningen. Der skal gives karakterer 2 gange om året; hvis man vil gå videre, ja, så er det en lokal afgørelse. Der er altså en række eksempler på decentraliseringstiltag. Det er simpelt hen forkert, når hr. Sigsgaard siger, at den eneste decentraliseringsforanstaltning, der er i lovgivningen, det er i spørgsmålet om at kunne skære timetallet ned. Det er simpelt hen forkert, hr. Sigsgaard har ikke læst sine papirer.

I første omgang sagde hr. Sigsgaard til mig: frivillige prøver, det er faktisk værre end obligatoriske prøver. Sådan faldt ordene. Jeg svarer — og heri er jeg enig med fru Tove Nielsen — erfaringerne fra 9. klasse viser, at frivillige prøver i praksis er prøver, alle går til. Det vil altså sige, at det store skræmmebillede, hr. Sigsgaard satte op, at frivillige prøver er værre end obligatoriske prøver, det kan vi feje væk. Hvad finder hr. Sigsgaard så på at sige? Ja, den er helt gal stadig væk. Må jeg understrege 3 kendsgerninger. For det første skal vi have nye prøveformer, også for de skriftlige, centralt

stillede opgaver. Det har vi brug for. For det andet skal de bedømmes efter en anden karakterskala. Og for det tredje så er det muligt efter denne lov at gå igennem 9. klasse, at sige: jeg vil hellere ud at nyde sommervejret, jeg vil ikke til prøve i noget fag og alligevel komme i gymnasiet. Kom så herop og hæv, at prøveinstitutionen ikke er afgørende svækket med den lovgivning, der er lavet. Den er ikke væk, hvilket jeg beklager, men den er svækket. Det skal hr. Sigsgaard ikke bestride.

Til sidst: man snakker så meget om, hvorvidt skolen får ro eller uro. Jeg vil sige, at folkeskolen kommer nu ind i en grotid og en vækstperiode. Der er lagt en masse muligheder ud, der er skabt en række forbedringer. Jeg vil skønne, at et skolevæsen som det, der ligger i min hjemkommune, hvor jeg har siddet i skolekommission og skolenævn og skoleudvalg, det skal bruge 5, 6, 7 år for at leve op til lovens muligheder, hvis man skynder sig alt det, man kan. Jeg tror, hr. Sigsgaard skulle diskutere det med lærerne i Albertslund, hvor han jo arbejder, hvor lang tid de skal bruge for at leve op til lovens muligheder. De vil forklare ham, at det er verdensfjern teoretisering, det, han har sagt her fra tingets talerstol.

Halvgaard (FP):

Jeg er naturligvis skuffet over, at fremskridtspartiets forslag til ny skolelov ikke fik den tilslutning, som vi havde forventet. Samtidig er jeg også skuffet over, at den nye lov nu bliver gennemført.

En af de vigtigste grunde til, at fremskridtspartiet går imod denne skolelov, er, at der i alt for høj grad er brugt ordet „kan“ i stedet for ordet „skal“. Der er slækket på kravene til vore børn og vore unge. Vi har gjort dem en bjørnetjeneste ved at gennemføre dette lovforslag.

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig de udtalelser, fru Gerda Møller kom med i sit indlæg i debatten, hvor hun var inde på, at denne nye folkeskolelov, det er vejen mod enhedsskolen, mod afskaffelse af prøver og eksamen. Jeg tror, lovforslaget havde fået en meget mere heldig udformning, såfremt både den nuværende og den forrige undervisningsminister selv havde haft en stor børneflokk. Så tror jeg, de i højere grad ud fra et for-

[Halvgaard.]

ældresynspunkt kunne have taget vare på vores børn.

Som jeg sagde i mit sidste indlæg, så er jeg sikker på, at det, det nu drejer sig om, er, at de private realskoler kender deres besøgelsestid, sådan at de kan tilbyde en undervisning, som er forsvarlig i fuldt omfang og stiller krav til også de dygtige elever i vores folkeskole.

Jeg kan sige, at vi fra fremskridtspartiet stemmer imod lovforslaget.

Svend Haugaard (RV):

Det sidste, hr. Halvgaard sagde her, har vi da for et stykke tid siden fattet, men ellers må jeg undre mig over, at tredje behandling her skal have så mange detaljer ført ind, en række betænkeligheder, som kan undre, men som måske også kalder lidt på smilet, fordi det ret stærkt bærer præg af, at her har man noget, som skal føres lidt kraftigt frem, for at det kan blive skrevet ned, men som vi jo ikke har mærket så forfærdelig meget til i de tidligere forhandlinger, hvor det er gået meget fredeligt af.

Jeg vil gerne fremhæve, at der i skolekredse er meget stor tilfredshed med det forlig, der er blevet indgået. Vi har haft adskillige reaktioner, vi har også haft reaktioner fra forældre kredse, f.eks. gennem Skole og Samfund, og jeg tvivler egentlig på, at der nogen sinde er vedtaget en ny folkeskolelov med større almen opbakning både fra skole- og forældre kredse, og det kunne jo tyde på, at der er ikke er ramt så dårligt endda.

Fru Gerda Møller sagde, at det ville skabe uro i forældre kredse, når man skulle til at diskutere niveaudeling. Det er ganske sjovt, at man hele tiden snakker om nærdemokrati og nærbestemmelse osv., men i det øjeblik man bare sådan tilnærmelsesvis efterlever det, så skaber det uro, og så bliver man ængstelig ved det. Jeg tror, man kan være ganske rolig. Det finder forældre og skole nok ud af, og ellers er der jo skolekommissionen til at træffe den endelige beslutning, så den side af sagen skal nok blive klaret.

Det værste, synes jeg, fru Gerda Møller sagde, var det, at børnene i Danmark ville blive ofre for eksperimenter. Tag det nu lidt roligt. Det, vi prøver at gennemføre her, er jo ting, som mere eller mindre har

været prøvet i praksis; det er i høj grad en opfølgning af det, som har været praktiseret mange steder, og der er ikke tale om nogen meget stor ændring. Der er tale om en gradvis udvikling. Jeg formoder ikke, at fru Gerda Møller mener, at alt skal blive, som det var, til alle tider. I så tilfælde er det selvfølgelig galt, at vi laver nye love, så skal vi simpelt hen blive ved de gamle. Vi skal vel have lov til at følge tingene op, sådan at de passer til tiden.

Jeg synes, man skal tage det her roligt. Jeg mener, der er meget langt igen til socialisme, der er også meget langt igen til den rene konservatisme. Jeg tror, det vil give ro, jeg tror, at det vil give en fast planlægning, og det vil ske med eller uden hr. Erhard Jakobsen, som lover uro efter evne. Ja vel. Der skal selvfølgelig debatteres i offentligheden, men det, det drejer sig om med lovgivningen her, det er, at folkeskolen får den arbejdsro og den planlægningsro, som den længe har haft behov for, og det får den.

Tove Nielsen (V):

Jeg vil én gang til gerne over for fru Gerda Møller slå fast: vi indfører ikke enhedsskolen, vi lister ikke enhedsskolen ind ad bagdøren. Jeg skal blot anbefale fru Gerda Møller at læse i betænkningen, at vi er enige om ikke at ændre på § 8 i de nærmest kommende år. Dermed skulle det være fuldstændig klart.

Jeg kan ikke lade være med at sige til fru Gerda Møller, når det nu bliver sagt, at der er uro i forældre kredse og der er uro i skolekredse, at man kan jo også selv være med til at gejle en uro op ved at fremføre nogle ting, som egentlig slet ikke har noget at gøre med det, som vi vedtager her i loven. Vi kan alle sammen være med til at skabe en stemning, hvis vi vil. Men hvis vi er positive over for det, der ligger i loven, så bliver der ikke den uro, som der er tale om, for så lever befolkningen med i det. Det er det, jeg synes er så vigtigt, at de får et ansvar at leve op til.

Til hr. Erhard Jakobsen kunne jeg egentlig godt have lyst til at sige: desværre har jeg ikke kunnet nå i dag at finde første behandling frem af lovforslaget her, men så vidt jeg husker, så sagde centrum-demokraternes ordfører, hr. Arnfast, uden at jeg kan

[Tove Nielsen.]

citere det ordret, at venstres folkeskolelovsforslag til forveksling lignede de tanker, som var fremkommet fra centrum-demokraterne, og derfor kunne man faktisk i ét og alt følge det. Nu har vi jo, som hr. Erhard Jakobsen ved, haft et meget grundigt udvalgsarbejde, og hvis det nu var sådan, at der pludselig var sket en forandring hos centrum-demokraterne, så havde der jo været rig mulighed for under udvalgsarbejdet at fremføre disse synspunkter. Men vel, det kommer bag på os alle i dag — og det kan vi selvfølgelig kun beklage — at man i sidste øjeblik finder ud af, at det, man sagde ved første behandling, det står man ikke inde for.

Må jeg videre sige til hr. Erhard Jakobsen: man kan, som jeg også tidligere var inde på, skabe uro, men jeg vil da have lov at tolke hr. Erhard Jakobsens ord på den måde, at han vil følge udviklingen netop i en positiv ånd og ikke være med til at tage ud i landet og sige: nu skal vi sandelig ødelægge det, der bliver vedtaget herinde, for så tror jeg ikke, det stemmer overens med den politik, som centrum-demokraterne siger de står for på skoleområdet.

Til hr. Halvgaard kan jeg ikke lade være med at sige, at det lyder meget, meget mærkeligt, at det nu bliver beklaget fra fremskridtspartiets side, at der flere steder i vores lovforslag står ordet „kan“ i stedet for „skal“. Vi har lige for få minutter siden nedstemt fremskridtspartiets skolelovsforslag, som gik ud på, at man skulle lægge så at sige alt ud til lokal afgørelse. Her er der i hvert fald ikke noget med, at man *skal* gøre noget på en ganske bestemt måde; man *kan* gøre det på den måde, som man lokalt vælger. Det er derfor meget, meget ulogisk, det, der nu bliver fremført.

Til slut vil jeg blot sige, at jeg er glad for, at vi fortsat kan køre videre på den tradition, der er for skolelovgivning, at så bredt et flertal vil være med til at gennemføre den nye folkeskolelov. Det borger trods de ord, der er sagt fra visse partier i dag, i allerhøjeste grad godt for den fremtid, der skal vise sig nu for folkeskolen.

Formanden:

I dag er der så stærk uro til venstre i

salen, at jeg dårligt kan høre, der er uro også i sidegangen.

(Kort bemærkning).

Sigsgaard (VS):

Det er jo fantastisk gang på gang at høre hr. Maigaard fortælle om og bryste sig af, at han har fået svækket prøveinstitutionen. Så vidt jeg forstår, er det fru Tove Nielsen, der har foreslået realksamen afskaffet, og den er blevet erstattet af en lang række andre prøver. Jeg tiltror ikke fru Tove Nielsen, at hun afskaffer realksamen uden at få noget andet til gengæld, der modsvare den på prøveområdet.

Hr. Maigaard står her og forsvarer forslaget som et vældig progressivt forslag fra venstres side. Denne progressivitet skulle SF som eneste parti på venstrefløjnen have opdaget, og alle vi andre har ikke forstået noget af det hele. Venstre skulle jo have været igennem et hamskifte, hvis det skulle have været rigtigt, hvad hr. Maigaard her siger.

SF lægger navn til, at der kan læses langt færre timer, end det var muligt for år siden. SF lægger navn til en stiv niveaudeling. SF lægger navn til, at der nu kan gennemføres flere prøver end efter det oprindelige forslag. SF lægger navn til en stivhed i fagkreds og emnevalg, som er helt urimelig over for den enkelte skole og over for den enkelte kommune. Hvor er det, SF har fået til gengæld? Og man kunne også spørge: hvor er det, socialdemokratiet har fået for al denne eftergivenhed over for fru Tove Nielsen? Det er meget vanskeligt for mange af os at få øje på.

Gerda Møller (KF):

Når vi nu fra talerstolen skal anklages for i det konservative folkeparti ikke at være nærdemokratiske, så må jeg da have lov til at sige, at der er jo forskel på, hvor man vil lade nærdemokratiet have indflydelse. For os er det ganske simpelt således, at det er et principielt spørgsmål, hvorvidt vi i den danske folkeskole skal have niveaudeling eller ikke, og derfor mener vi, at det spørgsmål bør afgøres fra centralt plan, altså herinde i folketinget. Men at forældrene naturligvis ellers skal have indflydelse på deres børns forhold i skolen, det er vi helt indforstået med.

[Gerda Møller.]

Jeg vil sige til fru Tove Nielsen, at selv om man kunne håbe på og tro på, at det, man skriver i betænkningen, også bliver efterlevet, så er det jo bare ikke sådan i praksis. Jeg vil gerne bringe universitetsstyrelsesloven i erindring. Der fik vi jo fra det konservative folkeparti indført som en garanti, at nu skulle alle læreransættelser og -vurderinger kun ske efter en faglig vurdering. Ja men har det ikke vist sig, efter at vi har fået den styrelseslov med den garanti i betænkningen, at der netop ikke er sket faglige ansættelser og faglig vurdering? Man kan altså ikke blot håbe på, at det, vi skriver i betænkningen, bliver efterlevet.

På os virker det meget foruroligende, alle de argumenter, som man står og bruger fra SF's side, og det må også virke foruroligende på ansvarsbevidste forældre. Lad mig lige gentage det sidste, hr. Maigaard sagde her fra talerstolen, nemlig at han var glad for, at nu kunne man gå op igennem 9. klasse, så kunne man gå ud og hellere nyde sommervejret, og så kunne man alligevel komme i gymnasiet. Ja men hr. Maigaard, hvordan går det så de børn i gymnasiet? Har vi ikke allerede erfaring for, at der er flere, der dumper, og at niveauet i gymnasiet allerede er på vej til at blive sænket?

Arnfast (CD):

Det er fru Tove Nielsen, der kalder mig på talerstolen, for det er da korrekt, at vi langt hen i udvalgsarbejdet har fulgt med i de forhandlinger, der er foregået. Men man skal også erindre sig, at væsentlige punkter i dette udvalgsarbejde under hele arbejdet blev udskudt. F.eks. blev spørgsmålet om formålsparagraffen lagt hen, fordi det var, som man sagde, et kontroversielt spørgsmål. Her har vi bl.a. stillet et ændringsforslag, men vi fik på det tidspunkt at vide, at nu var toget kørt — for at bruge det ord, som blev anvendt. Det er de vilkår, vi kommer ind under, og det er der ikke noget at gøre ved. Men vi vil dog alligevel sige, at der er også fra vor side gjort et forsøg på at sikre, at der ikke bliver enhedsskoler uden f.eks. to tredjedele flertal i en skolekommission. Heller ikke det kunne vi komme igennem med.

Under disse omstændigheder må jeg undlade at stemme for lovforslaget. Alle vore ændringsforslag er forkastet, og jeg kan ikke fortænke mine partifæller i, at de på baggrund af det, som er motiveret heroppefra, stemmer imod lovforslaget.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg har naturligvis ikke taget ordet for på nogen måde at forsvare min gruppefælle hr. Arnfast; det kan han sagtens gøre selv. Jeg tager ordet i anledning af udtrykket „uro i skolen“, som jeg ikke har bragt ind i debatten, men som jeg tog op ud fra en anden synsvinkel, nemlig denne, som jeg var inde på også ved anden behandling, og som jeg synes skulle stå temmelig klart: der er ikke ved dette lovforslags behandling taget hensyn til de vigtigste kritiske punkter, som ude i befolkningen har været ført frem. For det første drejer det sig om den indoktrinering, som jeg understreger at vi brugte 7 timer på at diskutere herinde, og som derfor ikke kan have været helt uden betydning. Man har tværtimod ændret formålsparagraffen sådan, som jeg pegede på det ved anden behandling. Nu kan en lærer med loven i hånden sige: ja men jeg skal få børnene til at indleve sig i et demokratisk samfund. Hvad er et demokratisk samfund? Ja, det opfatter jeg på den måde og på den måde og på den måde. Det vil altså sige, at han kan stå og indoktrinere sin egen opfattelse af, hvordan han opfatter demokratiet, oven i købet med loven i hånden. Man har svækket mulighederne for at gå imod. Det var derfor, vi stillede ændringsforslag, og det er dog, vil jeg sige til fru Tove Nielsen, nogle dage siden, det blev stillet. Der har været rig anledning til at tage stilling til det og sige: det var nøjagtig, hvad venstre mente under indoktrineringsdebatten, at en lærer ikke skal kunne bruge sin stilling her til. Han kan være politisk, hvad han vil, stå i hvilket parti han vil og være aktiv uden for skolen, men når han er på arbejde, så må han ikke bruge sin stilling til at indoktrinere sine holdninger til kontroversielle spørgsmål i børnene. Det var det, der var venstres holdning under indoktrineringsdebatten, i al fald ude omkring i landet. Det var det, man kunne have tilkendegivet ved at stemme for centrum-demokraternes ændringsforslag om at få en alsidighedsbe-

[Erhard Jakobsen.]

stemmelse ind i skoleloven i stedet for en masse sliddersladder om demokrati og tolerance, der altså ikke kom med, og alt det dér. Det er jo den slags fine ord, der kan bruges og misbruges. Vores bestemmelse var klar.

All right, vi var lidt længe om blandt centrum-demokraterne at få taget stilling, men det skyldes, at vi har søgt at føre skoledebatten ude blandt vore skolefolk, og jeg vil godt sige, at de største betænkeligheder, som jeg har mødt, dem har jeg mødt hos lærere i min egen kommune, som har deltaget i hele eksperimentet. De har været meget betænkelige, og de er meget betænkelige ved dette her.

Naturligvis vil vi ikke skabe uro. Den uro, vi taler om, er den uro, der kan opstå, fordi det hele kommer til at forme sig anderledes, end måske fru Tove Nielsen og andre har tænkt sig, og så vil vi i hvert fald ikke skjule, at det former sig anderledes. For øvrigt mener vi også, at skolestyrelsesloven skal frem til behandling igen. Vi mener også, det bliver nødvendigt at kigge på gymnasiet. Med hensyn til dem, som fru Gerda Møller var inde på, dem, der har taget sig en tur i det fine sommervej i stedet for at gå til prøve og derefter går i gymnasiet, så er jeg desværre bange for, at de både får studentereksamen og bliver lærere bagefter. Jeg er bange for, at de ikke dumper på vejen.

(Kort bemærkning).

Maigaard (SF):

Som det fremgår af hr. Erhard Jakobsens indlæg, angribes dette lovforslag fra en sort-rød alliance. Jeg skal tage mig af den såkaldt røde side, af hr. Sigsgaard. Hr. Sigsgaard siger — og man skal lægge mærke til, hvad han siger, for det bliver noget andet fra gang til gang —: der er kun én decentraliseringsmulighed i denne lov, det er at nedskære timetallet. Jeg viser en række andre eksempler. Hvad gør hr. Sigsgaard? Han begynder at snakke om noget andet. Er det en lodig debatform, hr. Sigsgaard?

Nu siger hr. Sigsgaard: det er mærkeligt, at hr. Maigaard har tiltro til fru Tove Nielsen. Til dette er at sige, at jeg kan ikke se, det er mærkeligt at samarbejde med fru

Tove Nielsen i uddannelsesspørgsmål, hvor venstre har en liberal tradition — i al fald ikke mærkeligere end at samarbejde med hr. Holger Hansen i spørgsmål om rådgivningsindskrænkning og ejendomsret, hvor venstre bestemt ikke har en liberal tradition. Jeg understreger i forbindelse med fru Tove Niensens navn, at det er jo ikke hendes forslag, vi har vedtaget. På to afgørende punkter er forslaget lavet om, for så vidt angår niveaudeling — og for så vidt angår undervisningspligt. Det er sandelig ikke forgæves, at vi har forhandlet.

Men jeg understreger også, at de mangler, hr. Sigsgaard fremhæver, er jeg sådan set enig i er mangler. Det er rigtigt, at det er mangler, men det er ikke det, der for os er afgørende. Det afgørende er, at vi har bragt et fremskridt på en række områder. Hvilke? spørger hr. Sigsgaard. Jeg svarer: deling, eksamen, karakterer; blandt de pædagogiske fremskridt vil jeg nævne kontakt med det omliggende samfund, mulighed for faglig integration i de små klasser og endelig decentralisering. Der har vi fået fremskridt, og det er på grund af disse fremskridt, vi stemmer for lovforslaget. Men det betyder naturligvis ikke, at vi synes, vi har lavet den ideelle folkeskole, eller at vi er færdige nu. Jeg er sådan set enig i de kritikpunkter, hr. Sigsgaard har lagt op, blot synes jeg ikke, at hans angreb på vores stillingtagen er lodig, hvad han jo til fulde har bevist her, for hver gang han rejser et angreb og får svar, så rejser han bare et nyt i stedet for at erkende, at han har taget fejl.

Halvgaard (FP):

Det er nok muligt, at fru Tove Nielsen ikke er i stand til at se sammenhængen mellem vores skolelovsforslag og så de synspunkter, jeg kom frem med for lidt siden, men så beror det på to ting. For det første at fru Tove Nielsen ikke tilstrækkeligt har sat sig ind i vores skolelovsforslag, og for det andet at man ikke i undervisningsudvalget har været interesseret i at behandle vores skolelovsforslag på en forsvarlig måde. Fru Tove Nielsen vil også af de ændringsforslag, vi har stillet til hendes eget skolelovsforslag, se, hvordan fremskridtpartiets stilling er, både med hensyn til fag, med hensyn til karakterer og med hensyn til

[Halvgaard.]

eksamen og prøver. Jeg synes, det er lidt forkert at blande disse ting sammen.

(Kort bemærkning).

Tove Nielsen (V):

Blot denne korte bemærkning til hr. Erhard Jakobsen: centrum-demokraterne behøver ikke et øjeblik at være i tvivl om, hvad venstre hele tiden har ment og fortsat mener med hensyn til indoktrinering. Det står vi fast på. Vi er ikke vejet en tomme fra det, vi har sagt hele tiden, og jeg er overbevist om, at det ved befolkningen også godt, så det behøver der ikke at herske tvivl om, men vi mener så afgjort ikke, at dette ord, eller hvad der har med dette ord at gøre, skal stå i en formålsparagraf; vi tror, at det talte ord betyder langt, langt mere.

Svend Haugaard (RV):

Jeg vil gerne bede hr. Halvgaard her dokumentere, hvilken uforsvarlig behandling fremskridtspartiets forslag har fået i undervisningsudvalget.

Undervisningsministeren (*Ritt Bjerregaard*):

Hr. Freddy Madsen stillede mig det direkte spørgsmål ved starten af denne debat, om den fornødne overensstemmelse imellem vejledende timeplaner og timetalsrammerne ville blive skabt. Jeg kan bekræfte, at denne overensstemmelse vil blive skabt.

Så vil jeg gerne, afslutningsvis forhåbentlig, ved denne sidste behandling takke hele udvalget for et godt og grundigt arbejde på trods af meningsforskelle. Jeg ved, at selv om mange partier i dag stemmer imod lovforslaget, vil de dog være enige i store dele af det.

Selvfølgerig er jeg særlig taknemlig over, at det lykkedes for forligspartierne at finde sammen, og at det lykkedes at nå til enighed om et kompromis. Jeg håber, og jeg har tiltro til, at denne lovs vedtagelse med de ændringer, som vi stemte ind ved andenbehandlingen, vil blive modtaget med glæde hos både lærere, forældre og elever, og jeg føler mig helt overbevist om, at den vil give skolen de fornødne udviklingsmuligheder.

(Kort bemærkning).

Halvgaard (FP):

I betragtning af, at fremskridtspartiets skolelovsforslag indebærer så mange nye tanker også med hensyn til forældreindflydelse, mener jeg, at når man sammenligner den behandling, vores forslag har fået i udvalget, med, hvor mange timer fru Tove Nielsens skolelovsforslag er behandlet, er der en stor forskel dér. Jeg synes, det var rimeligt, at man havde vist større interesse for vores skolelovsforslag, fordi det indebærer nye synspunkter; netop af den grund mener jeg at det havde været rimeligt, om man havde ofret mere tid på sådan et forslag.

(Kort bemærkning).

Svend Haugaard (RV):

Jeg forstår, at hr. Halvgaard trækker sin beskyldning tilbage. Fremskridtspartiets forslag har fået nøjagtig samme behandling som alle andre; der har været stillet spørgsmål, de er blevet besvaret, der har været tid til at drøfte dem, de er blevet drøftet, vi har spurgt partiet, om de ønskede forslaget, som ikke kunne finde tilslutning i udvalget — men deri ligger der vel ikke noget uforsvarligt — til anden og tredje behandling her i salen, man sagde ja, og det har man fået. Der er intet som helst uforsvarligt i den behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 119 stemmer mod 47; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.

(Lovforslag nr. 186. Fremsat 21/3 75. Første behandling 6/5 75. Betænkning 30/5 75. Anden behandling 10/6 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.